Panga tegevuse jätkamise alul määras Vabariigi Valitsus panga pantkirjade realiseerimiseks 50 milj. marka.

Et pantkirjade vastuvõtjaid Eesti marga võimalikkude kõikumiste puhul kahjude vastu kindlustada, seadis Hüpoteegipank 1923. a. iseäralised laenutingimused sisse, mis pantlehtedega ühenduses olevad rahalised õiendused kulla alusele seab, välja minnes vahekorrast, et 66⅔ Eesti marka vastab 1 kuldfrangile. See muidugi kõrgendab pantlehtede mahutamisvõimalust rahaturul märksa, sest et pantlehtede omanikel seesuguse korra maksvusel kunagi pole kursikahju karta.

Hüpoteegipanga valitsemist juhivad: a) kolmest volinikkudekogu poolt kolme aasta peale valitud liikmest koosnev juhatus, b) kuueliikmeline, samuti volinikkudekogu poolt kolmeks aastaks valitud kontroll-nõukogu, c) nende ühine koosolek ja d) panga liikmete volinikkudekogu. Viimane on panga kõrgemaks elundiks, kes põhikirja piirides kõiki panga tegevusse puutuvaid asju ja küsimusi lõplikult lahendab. Temal on 24 kolme aasta peale valitud liiget; nende valimine sünnib iseäralisil valimiskoosolekuil, milleks panga laenuvõtjad igas üksikus linnas sinnakuuluva maakonnaga, kuhu Hüpoteegipanga tegevus ulatub, kokku astuvad.

Riigi hoiukassa osakonnad asusid meie maakonnalinnade renteide juures tegevusse läinud aastasaja lõpul, mil tegevust alustas samasugune osakond Tartuski, kus, nagu mujalgi, tema alla kuulusid ka postkontorite juures töötavad hoiukassa-osakonnad. Hoiusummade paigutamiskohana leidsid nad rahva poolt elavat tarvitamist. Neisse kassadesse kogunenud summad läksid meie maale aga kaduma, sest laenuoperatsioone hoiukassad teatavasti ei toimetanud; ka läksid kohalikud hoiusummad, mis enne evakueerimist välja võtmata jäid, kõik selle tagajärjel kaotsi, et nende väärtus Vene rahakursi kiirel alanemisel nullini langes. —

Kõik senini vaadeldud raha-asutised Tartus olid ellu kutsutud suuremalt jaolt kohalikkude saksa ja osalt ka vene ringkondade poolt, kes kuni 1904. a. (Hüpoteegiseltsi eestlaste juhtida sattumiseni) ka nende ainuvõimulisteks juhtideks olid. Seesugusest eestlastele ebasoodsast seisukorrast võis päästa ainult omade raha- ja laenuasutiste ellukutsumine, kuhu koonduksid eestlaste kapitalid ja mille kaudu neid kapitale eestlaste huvide teenistusse võiks rakendada. Ja XX. aastasaja algus tõi need asutised eesti ühistegeliste raha-asutiste näol. Tartu sai siin teerajajaks kogu Eestile, sest et siin tegevust alustas nii esimene Eesti Laenu- ja Hoiu- kui ka esimene Eesti Vastast. Krediit-ühing.

Tartu Eesti Laenu- ja Hoiu-ühing oli neist kõige esimene. Tema põhikiri kinnitati rahaministri poolt 17. VII. 1901 ja oma tegevuse alustas ta 1902. a. alul, kusjuures tema rajamisel oli eriti energiliselt tegev J. Tõnisson. Siinkohal mõningad väljavõtted ühingu esimesest põhikirjast: „Ühingul on otstarbeks oma liikmetele võimalikuks teha: a) raskuseta tingimustel majanduslikkude tarviduste jaoks laenu saada; b) kogutud raha protsendi peale kasu kandma panna ja d) liikmete majandustarvete ostmise ja nende töösaaduste müümise juures ühingu vahetalitust tarvitada. Ühisus asutatakse nende rahasummade varal, mis tema liikmete poolt sisse makstakse.

Ühingu liikmeteks võivad saada: a) mõlemast soost isikud, kes ühingu liikmeks astumisel Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi liikmed olid või Tartu Eesti Põllumeeste Seltsi heaks ühekordselt ühe rubla on maksnud. Igaüks ühingu liige peab ühingusse astumise korral allkirja andma, et tema vastastikuse vastutuse põhjal kõigi nende ühingu kohustuste eest vastutab, mis ühing enne tema sisseastumist kui ka tema ajal oma peale on võtnud. See vastutus ulatub igal liikmel kuni

Tartu, lk. 539